

ANALYSIS OF NORMATIVE ACTS REGULATING THE ACCOUNTING OF EXCISES IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA AND ROMANIA

ANALIZA ACTELOR NORMATIVE CARE REGLEMENTEAZĂ CONTABILITATEA ACCIZELOR ÎN REPUBLICA MOLDOVA ȘI ROMÂNIA

COSTEȚCHI Milina, studentă, specialitatea: Contabilitate
Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova,
Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail autor: costetchi.milina@ase.md

Abstract. Excise duties represent an important category of indirect taxes applied to specific products such as alcohol, tobacco, petroleum products, and certain luxury goods. These taxes are included in the final price of the products and are ultimately paid by consumers. The role of excise duties is twofold: on one hand, they constitute an essential source of revenue for the state budget, and on the other hand, they are used to regulate the consumption of certain products that may have negative effects on health or the environment. Both the Republic of Moldova and Romania apply excise duties to similar categories of products; however, legislative and economic differences between the two countries influence the level and method of collecting these taxes. A comparative study of excise duties in these two countries is essential for understanding the impact of these taxes on the economy and consumer behavior. In this context, an analysis of the fiscal regulations in the Republic of Moldova and Romania will highlight both the similarities and differences between the two tax systems, providing a clear perspective on how excise duties contribute to economic development and the fiscal policy of each state.

Key Words: Excise duties, tax system, excisable products, tax system.

JEL CLASSIFICATION: M40, M41, M48

INTRODUCERE

Accizele sunt frecvent întâlnite în economiile de piață și reprezintă taxe incluse în prețul produselor vândute în interiorul unei țări. Acestea constituie o sursă semnificativă de venituri pentru bugetul public și se remarcă printr-un nivel înalt de eficiență fiscală, motiv pentru care este esențial ca ele să fie calculate cu precizie și înregistrate corect în contabilitate. În unele cazuri, achitarea accizelor este responsabilitatea persoanei sau a afacerii care produce mărfuri supuse accizelor. În alte cazuri, această responsabilitate îi revine persoanei sau afacerii care importă astfel de mărfuri. Aceste taxe joacă un rol important în politicile fiscale și economice ale statelor, influențând prețurile de consum, veniturile bugetare și comportamentul consumatorilor.

Această cercetare își propune să analizeze reglementările fiscale referitoare la accize din Republica Moldova și România, identificând asemănările și diferențele dintre cele două sisteme și evidențiind impactul acestora asupra economiei și consumatorilor. În cadrul acestei cercetări, se utilizează o varietate de metode, combinând atât abordările calitative, cât și cele cantitative, pentru a efectua o analiză detaliată a aspectelor teoretice.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Conform art. 119 al Codului Fiscal al Republicii Moldova, Accizele reprezintă „un impozit de stat care se percepe, direct sau indirect, asupra următoarelor mărfuri de consum: alcool etilic și băuturi alcoolice; tutun prelucrat; petrolul și derivatele lui; caviar și înlocuitori de caviar; parfumuri și apă de toaletă; mijloace de transport specificate în anexa nr. 2 la titlul IV „Accizele”, CF; alte mărfuri specificate în anexa nr.1 la titlul IV „Accizele”, CF.” (CF al Republicii Moldova, 2007).

Conform art. 335 al Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal al României, Accize sunt „taxe speciale percepute direct sau indirect asupra consumului următoarelor produse: alcool și băuturi alcoolice prevăzute la secțiunea a 4-a; tutun prelucrat prevăzut la secțiunea a 5-a; produse energetice și energie electrică prevăzute la secțiunile a 6-a și a 7-a.”.

Accizele sunt impozite indirecte aplicate unor categorii de produse care nu sunt de strictă necesitate, ci asigură un grad mai mare de confort sau care pot avea efecte asupra sănătății consumatorilor. Acestea sunt diferențiate în funcție de politica fiscală a fiecărui stat, variind de la produse de lux, cum ar fi bijuteriile și parfumurile, la produse care creează dependență, precum alcoolul și tutunul, și până la bunuri de consum cu utilizare extinsă, cum ar fi automobilele și electrocasnicele. Aceste taxe sunt impuse pentru a reglementa consumul unor produse cu impact asupra sănătății și mediului, dar și pentru a contribui la veniturile bugetare ale statului.

La procurarea mărfii supuse accizelor în scopul prelucrării/producerii altor mărfuri supuse accizelor, conform Codului fiscal al Republicii Moldova, suma accizelor poate fi trecută la reducerea datoriei față de buget. Trecerea în cont a accizelor poate avea loc doar cu respectarea condițiilor Titlului IV „Accizele” al CF al Republicii Moldova, care sunt următoarele (CF al Republicii Moldova, 2007):

1. Dreptul de trecere în cont are numai producătorul/prelucrătorul mărfurilor supuse accizelor care a utilizat ca materie primă mărfuri supuse accizelor. De aici rezultă că la entitate trebuie să existe un flux de intrări și de ieșiri de mărfuri supuse accizelor, prin care are loc transformarea lor calitativă;

2. Suma accizelor trecute în cont este egală cu mărimea accizelor calculate din cantitatea mărfurilor supuse accizelor, care a fost utilizată la prelucrarea sau producerea altor mărfuri supuse accizelor, conform normelor tehnologice, cu condiția că această sumă a accizelor a fost achitată și a fost indicată în factura fiscală;

3. Data trecerii în cont este momentul livrării (transportării) mărfurilor din încăperea de accize, care reprezintă totalitatea locurilor ce aparțin subiectului impunerii.

Republica Moldova implementează, de asemenea, politici de majorare a accizelor, în special pentru produsele din tutun și carburanți, în vederea alinierii la standardele europene și promovării sănătății publice. Conform politicii fiscale și vamale adoptate pentru anul 2025, accizele la țigarete au crescut la 1.081,43 lei plus 13%, dar nu mai puțin de 1.450,48 lei pentru 1.000 de bucăți. Această creștere graduală are ca obiectiv atingerea nivelului minim de accizare prevăzut de directivele europene, inclusiv în anul 2025 (CF al Republicii Moldova, 2007).

Interesul statului de a crește cotele accizelor este evident, însă o simplă majorare nu garantează atingerea celor două obiective principale. În loc să reducă consumul, majorarea accizelor poate avea efecte nedorite, determinând consumatorii fie să aloce mai puține resurse pentru alte produse, fie să se orienteze către alternative de calitate inferioară, dar mai ieftine. Mai grav, aceasta poate stimula contrabanda, consumatorii apelând la surse ilegale pentru a achiziționa produse accizabile la prețuri mai mici.

Există o clasificare a accizelor, abordată în fiscalitatea română:

1. **Accizele armonizate** sunt taxe speciale aplicate direct sau indirect asupra consumului anumitor categorii de produse, printre care:

- Alcool și băuturi alcoolice;
- Tutun prelucrat;
- Produse energetice și electricitate (Legea nr. 227/2015 privind CF al României, 2024).

2. **Accizele nearmonizate** sunt taxe speciale impuse unor produse specifice, precum:

- Produsele din tutun care, prin încălzire, generează un aerosol inhalabil fără combustie;
- Lichidele cu nicotină utilizate pentru inhalare, fără arderea amestecului (Legea nr. 227/2015 privind CF al României, 2024).

În România, nivelul accizelor este reglementat prin Codul Fiscal și este actualizat periodic pentru a reflecta inflația și alinierea la standardele europene. Conform Ministerului Finanțelor, în-

cepând cu 1 aprilie 2025, accizele pentru produsele din tutun prelucrat, precum țigăretele, țigările de foi și tutunul destinat rulării în țigărete, vor fi majorate. Această măsură are ca scop descurajarea consumului de tutun și alinierea la directivele europene în materie de sănătate publică (Regim accize în România, 2024).

Tabelul 1. Cotele accizelor pentru produse de larg consum în România și Moldova

Nr.	Produs	Cota accizelor în Republica Moldova		Cota accizelor în România	
		UM	Valoarea MDL	UM	Valoarea RON
1	Bere	litru	3,05 lei	hl/1 grad Plato	2,65 lei
2	Alcool etilic nedenaturat cu titru alcoolic volumic de minimum 80%, alcool etilic și alte distilate denaturate	litru alcool absolut	132,27 lei	-	-
3	Alcool etilic nedenaturat cu titru alcoolic volumic sub 80%, distilate, rachiuri, lichioruri și alte băuturi spirtoase	litru alcool absolut	132,27 lei	hl de alcool pur	2416,72 lei
4	Țigărete care conțin tutun: – cu filtru	1000 bucăți	1081,43 lei +13%	1000 bucăți	591,25 lei
5	Uleiuri (distilate) ușoare și medii	tonă	8837,49 lei	-	-
6	Motorină	tonă	3718,64 lei	tonă	2742,76 lei
7	Păcură	tonă	409 lei	tonă	108,50 lei
8	Propan, butan, etilenă, propilenă, butilenă și butadienă	tonă	4144 lei	tonă	2000 lei
9	Benzină fără plumb	tonă	578,16 lei	tonă	3284,13 lei

Sursa: Elaborat de autor în baza Codului Fiscal al României și Republicii Moldova

Notă: UM – unitatea de măsură. 1 hl (hectolitru)=100 litri

Pentru declararea accizelor în Republica Moldova se utilizează *Declarația privind accizele* (Forma ACZ 04), care trebuie prezentată cel târziu în ultima zi a lunii următoare celei în care a fost efectuată expedierea (transportarea) mărfurilor supuse accizelor.

În vederea declarării accizelor în România se completează lunar *Declarație privind obligațiile de plată la bugetul de stat* (formularul 100). Pentru declararea anuală se depune *Decontul de accize* (formular 120).

Pentru achitarea accizelor, contribuabilii trebuie să respecte termenele stabilite de legislația fiscală în vigoare, evitând astfel penalitățile și dobânzile de întârziere. De asemenea, în ambele țări, autoritățile fiscale pot efectua controale pentru verificarea conformității cu obligațiile de declarare și plată a accizelor, impunând sancțiuni în cazul constatării unor nereguli.

CONCLUZII / RECOMANDĂRI

Comparând nivelul accizelor între cele două țări, se observă că atât Republica Moldova, cât și România, urmează tendințe de majorare a taxelor pe produsele din tutun și carburanți, în conformitate cu directivele europene. Cu toate acestea, valorile specifice ale accizelor diferă, reflectând particularitățile economice și fiscale ale fiecărei țări.

Introducerea accizelor are la bază, în primul rând, obiectivele financiare ale statului. Totuși, acest tip de impozit are și un caracter social, fiind conceput pentru a descuraja consumul produselor dăunătoare sănătății. De asemenea, ajustarea periodică a nivelului accizelor este un instrument folosit de guverne pentru a menține competitivitatea pieței și a preveni distorsiunile economice.

În concluzie, reglementările privind accizele în Republica Moldova și România sunt într-o continuă evoluție, adaptându-se atât cerințelor economice, cât și necesității de aliniere la standardele europene. Modificările recente reflectă eforturile autorităților de a combate evaziunea fiscală și de a

asigura o colectare eficientă a veniturilor bugetare, menținând totodată un echilibru între interesele economice și protecția consumatorilor.

REFERINȚE:

1. Bucur, V., & Graur, A. (2016). *Contabilitatea impozitelor, teorie și practică*. Chișinău: ASEM.
2. Cazacu, A., & Levințe, D. (2017). *Influența accizelor asupra formării prețurilor*.
https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/158-159.pdf.
3. Cod Fiscal al Republicii Moldova nr. 1163 din 24.04.1997. (2007). *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, ediție specială. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138613&lang=ro.
4. Grigoroș, L., Lazari, L., & alți autori. (2021). *Contabilitatea întreprinderii* (Ediția a III-a, revăzută și completată). Chișinău: ASEM.
5. Gulca, L. (2017). *Accizele ca modalitate a impunerii fiscale și dreptului fiscal*. Chișinău: USEM.
6. Legea contabilității și raportării financiare, nr. 287 din 15.12.2017. (2017). *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 1-6, art. 22. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136356&lang=ro.
7. Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal al României. (2024). Ultima actualizare: *Ordonanța de Urgență a Guvernului* nr. 156/2024. Ediție adnotată cu Normele metodologice aprobate prin H.G. 1/2016, ultima actualizare: H.G. nr. 1393/2024. https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/Cod_fiscal_norme_2023.htm.
8. Nacu, V. (2015). *Armonizarea cadrului legal al Republicii Moldova privind accizele la prevederile legislative internaționale și aplicări ale acestora în evidența contabilă a entităților*. ASEM
9. Regim accize în România pentru anul 2025 (conform *Ministerul Finanțelor*). (2024).
https://mfinante.gov.ro/static/10/Mfp/accize/tabel1_regimaccize27112024.pdf.
10. Cotele accizelor în Republica Moldova pentru anul 2025 (conform *SFS*). (2025).
<https://sfs.md/uploads/governmentdata/17/document/anul-2025pdf-6711054a48938.pdf>.

Coordonator științific: CURAGĂU Natalia, dr., conf. univ.,
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail: curagau.natalia.zaharia@ase.md